

Кърт Вонегът

Доклад върху ефекта на
Барнхаус

Нека започна с това, че не знам къде се крие професор Артър Барнхаус повече, отколкото който и да било друг. Освен краткото, тайнствено съобщение, което намерих в пощенската си кутия на Коледа, не съм го чувал и виждал от изчезването му преди година и половина.

Нещо повече – читателите на тази статия ще останат разочаровани, ако очакват да научат как те биха могли да предизвикат така наречения „ефект на Барнхаус“. Ако имах желанието и бях способен да издам тази тайна, сега щях да съм нещо повече от най-обикновен преподавател по психология.

Бях подтикнат да напиша този доклад, защото професорът беше ръководител на научната ми работа и защото бях първият, който разбра за изумителното му откритие. Но въпреки че бях негов ученик, той никога не ми повери информацията за това, как могат да бъдат освободени и управлявани силите на ума. Той не желаше да повери тази информация на никого.

Бях искал да подчертая, че терминът „Ефект на Барнхаус“ е творение на пресата и никога не е бил използван от самия професор. Терминът, с който той обозначаваше това явление, бе „динамопсихизъм“ или „сила на ума“.

Не мога да повярвам, че още са останали цивилизовани хора, които не са убедени в съществуването на такава сила, след като деструктивните ѝ последствия могат да се видят във всяка национална столица. Струва ми се, че човечеството винаги е предугаждало съществуването на подобна сила. Открай време на всички е известно, че някои хора имат по-голям късмет с неодушевени предмети, като например зарове. Професор Барнхаус показва, че този „късмет“ е измерима величина, сила, която в неговия случай би могла да бъде огромна.

Според моите изчисления, по време на изчезването си професорът беше около петдесет и пет пъти по-могътен от атомната бомба, пусната над Нагасаки. Той не блъфираше, когато каза на генерал Хонус Баркър в навечерието на операция „Мозъчна буря“: „Както си седя тук, на масата за вечеря, съм доста сигурен, че мога да съборя всичко под слънцето – от Джо Луис до Великата китайска стена.“

Съществува разбираема склонност, да се гледа на професор Барнхаус като на свръхестествено явление. „Първата църква на Барнхаус“ в Лос Анджелис има хиляди последователи. Той не е богоподобен нито като външност, нито като интелект. Човекът, който обезоръжава света, е възпълен ерген, по-нисък от средния американски мъж и не обича физическите упражнения. Коефициентът му на интелигентност е 143 –

добър, но в никакъв случай сензационен. Той е смъртен, като всички останали, и скоро ще чества четирийсетия си рожден ден. Здравето му е добро. Ако в момента е сам, изолацията едва ли го безпокои. Когато го познавах, беше стеснителен и предпочиташе компанията на книгите и музиката, пред тази на колегите и сътрудниците си.

Нито той, нито способностите му излизат от рамките на Природата. Неговите динамопсихични излъчвания се подчиняват на множество известни физически закони, които са установени за радиовълните. Едва ли сега има някой, който да не е чул „шума на Барнхаус“ по домашния си приемник. Излъчванията се влияят от слънчевите петна и промените в йоносферата.

Все пак, те се различават от обикновеното радиоизлъчване в няколко важни отношения. Сумарната им енергия може да бъде насочена към една-единствена точка, избрана от професора, и изпратена към нея, без да отслабва с разстоянието. В такъв случай, като оръжие, динамопсихизмът притежава някои сериозни предимства пред атомната бомба или микроорганизмите, ако оставим настрана факта, че не струва нищо, а позволява на професора да подбира конкретни индивиди и обекти, вместо да унищожава цели популации в процеса на поддържането на световния баланс.

Както каза генерал Хонус Баркър пред Комитета по вътрешните военни въпроси: „Докато не бъде открит самият професор Барнхаус, няма защита от Ефекта на Барнхаус“. Опитите да се заглушат или отслабят излъчванията, засега са безуспешни. Премиерът Слезак би могъл да си спести огромните разходи за „противобарнхауското“ си скривалище. Независимо от триметровия му оловен екран, Слезак на два пъти бе събарян на пода, докато е вътре.

Говори се за възможността да се изследва населението с цел да се открият хора със същата динамопсихична сила, като професора. Сенаторът Уорън Фауст поиска да се отпуснат средства за това миналия месец, със следната прочувствена декларация: „Който владее ефекта на Барнхаус, владее света!“ Комисарят Кропотник каза нещо в същия дух, така че започна нова скъпоструваща надпревара в нов тип въоръжаване.

Тази надпревара, поне, има и своите смешни страни. Най-добрите комарджии в света се ползват от вниманието на правителствата, сякаш са ядрени физици. Може би на земята има неколкостотин души с динамопсихични данни, включително и моя милост, но без да познават техниката на професора, те не могат да станат нищо повече, от деспоти на игралната маса. Ако я познавах, щяха да са им необходими поне десет

години, преди да се превърнат в опасни оръжия. На самия професор му бе необходимо толкова време. Този, който владее ефекта на Барнхаус, е самият Барнхаус и това положение няма да се промени още известно време.

Смята се, че „Ерата на Барнхаус“ е започнала преди година и половина, в деня на операция „Мозъчна буря“. Тогава динамопсихизмът придоби политическо значение. Всъщност, явлението беше открито през май 1942 година, малко след като професорът отклони поканата да работи за армията по специалността си и постъпи като редник в артилерията. Както рентгеновите лъчи и вулканизирания каучук, динамопсихизмът е бил открит изцяло случайно.

От време на време колегите по спално помещение канели редник Барнхаус да играе с тях игри на шанса. Той не умеел и обикновено отказвал. Една вечер, обаче, за да не огорчи околните, се съгласил да играе на зарове. Че се е съгласил е чудесно или ужасно – в зависимост от това, дали ви харесва светът такъв, какъвто е сега.

– Трябва да хвърлиш седем, татенце – обяснил му някой.

И „татенцето“ започнало да хвърля седем – толкова пъти под ред, колкото да разори цялото спално помещение. След това професорът се оттеглил на леглото си и като математическо упражнение, на гърба на една квитанция от пералнята изчислил какъв е шансът да се случи случилото се. Установил, че шансът да направи подобно нещо е почти едно на десет милиона! Объркан, той взел два зара назаем от войника на съседното легло. Опитал се отново да хвърли седем, но получавал само нормалните комбинации. Отпуснал се на леглото за малко и след това отново започнал да си играе със заровете. Успял да хвърли още десет седмици една след друга.

Би могъл да подвърне тихо и да забрави за събитието. Вместо това обаче, професорът се замислил над обстоятелствата, при които е направил двата щастливи удара. И двата пъти бил налице един и същ фактор – точно преди да хвърли заровете, през ума му минали едни и същи мисли. Именно тези мисли по-късно превърнали мозъчните клетки на професора в едно от най-мощните оръжия на света.

Войникът от съседното легло първи изразил уважението си към динамопсихизма. Изразил чувствата си с едно принизяващо изречение, което със сигурност би предизвикало кисели усмивки по лицата на

отчаяните световни демагози. Той казал: „Татенце, ти си по-лют от тапешник за два долара!“ Това не е било истина. Заровете, с които играл, тежали само няколко грама, така че действали съвсем малки сили. Но несъмненият факт, че те съществуват, бил способен да разтърси земята.

Професионалната предпазливост не му позволила да обяви откритието си веднага. Имал нужда от още факти и стройна теория, която да ги обясни. По-късно, когато атомната бомба била пусната над Хирошима, той продължил да мълчи от страх. Експериментите му никога не са били, както ги нарича премиерът Слезак: „Буржоазен заговор с цел окуването на истинските демокрации на света“. Професорът не е знаел до какво ще доведат те.

След време установил още една стряскаща особеност на динамопсихизма – силата му нараствала с употребата. След шест месеца той бил в състояние да управлява заровете, хвърлени от някой друг в противоположния край на спалното помещение. Когато напуснал армията през 1945-а, можел да откърти тухли от заводски комин, на три километра разстояние.

Обвиненията, че професорът би могъл да спечели последната война само за минута, но не е искал да го направи, са напълно безпочвени. В края на войната той е притежавал мощта на 37-милиметрово оръдие, може би, но не повече. Динамопсихичната му сила се разви и надмина леките оръжия едва след като напусна армията и отново се върна в колежа Уаяндот.

Аз се записах в колежа Уаяндот две години след завръщането на професора. По една случайност, той стана научен ръководител на дипломната ми работа. Не се зарадвах на това, защото както за другите преподаватели, така и за студентите, Барнхаус беше смешна и нелепа фигура. Той често пропускаше лекции и губеше паметта си по време на час. Когато отидох в колежа, недостатъците му вече се бяха превърнали от смешни в нетърпими.

– Изпращаме те при Барнхаус само временно – обясни ми деканът на факултета по хуманитарни науки. Изглеждаше смутен и объркан. – Мисля, че Барнхаус е брилянтен учен. След завръщането му е трудно да се прецени, струва ми се, но работата му преди войната допринесе много за признаването на нашия малък колеж.

Когато за първи път се явих в лабораторията на професора, това, което видях, се оказа по-объркващо от слуховете. Всичко в помещението бе покрито с прах. Книгите и апаратурата не бяха докосвани от

месеци. Заварих го да дреме зад бюрото си. Единствените следи от скорошна дейност бяха трите препълнени пепелника, ножицата и сутрешния вестник, от чиято първа страница бяха изрязани някои неща.

Когато вдигна поглед към мен, видях, че очите му са помътнели от умора.

– Здравсти – каза той. – Май не мога да се наспя както трябва през нощта. – Запали цигара. Ръцете му леко трепереха. – Ти ли си младият човек, на когото трябва да помогна за дипломната работа?

– Да – отвърнах аз. Само след миг професорът превърна съмненията ми в тревога.

– Участва ли във войната? – попита ме той.

– Да.

– Не останаха много здрави неща отвъд океана, нали?

– Така е.

– Мислиш ли, че ще има друга война?

– Така ми изглежда, сър.

– Какво може да се направи по въпроса?

– Струва ми се, че положението е безнадеждно.

Той се вгледа в мен съсредоточено.

– Знаеш ли нещо за международното право, Обединените нации и всичко останало?

– Само от вестниците, сър.

– И аз съм така – въздъхна професорът. Показа ми дебела папка, пълна с изрезки от вестници. – Никога не съм се интересувал от международната политика. Сега я изучавам, както някога изучавах плъховете. Всички казват, че положението е безнадеждно.

– Само чудо би могло... – започнах аз.

– Вярваш ли в чудеса? – прекъсна ме той рязко. Професорът извади два зара от джобчето на жилетката си. – Ще се опитам да хвърля две. – Хвърли две три пъти под ред. – Шансът това да се случи е едно на 47 000. Ето ти чудо.

Барнхаус се усмихна за миг и сложи край на срещата ни, като заяви, че имал лекция, която е започнала преди десет минути.

Не бързаше да ми се довери и не спомена повече фокуса със зарове-те. Аз предположих, че са фалшиви и забравих за тях. Постави ми задачата да наблюдавам как мъжки плъхове преминават по проводници с електричество, за да се доберат до храна или до женски плъхове – експеримент, проведен удовлетворително за всички още през трийсетте години. И сякаш безсмислеността на тази работа не беше достатъчна,

професорът ме дразнеше допълнително с неуместни въпроси. Любимите му бяха: „Мислиш ли, че трябваше да пускаме атомната бомба над Хи-рошима?“ и „Мислиш ли, че всяка научна информация е полезна за човечеството?“

Все пак, не се чувствах излъган дълго.

– Дай на горките животни малко почивка – каза ми той една сутрин, някъде около месец след като започнах работата си при него. – Иска ми се да ми помогнеш да се вгледам в един по-интересен проблем, а именно, моята нормалност.

Върнах плъховете в клетките им.

– Това, което трябва да направиш, е съвсем просто – каза той тихо. – Наблюдавай мастилницата на бюрото ми. Ако установиш, че с нея не се случва нищо, аз мирно и тихо, бих добавил и с облекчение, ще отида в най-близката психиатрия.

Кимнах неуверено.

Барнхаус заключи вратата на лабораторията и спусна щорите, така че останахме в полудрач.

– Трябва да знаеш, че съм странен – каза той. – Страхът от мен самия ме е направил странен.

– Намирам, че сте донякъде ексцентричен – обадих се аз, – но в никакъв случай не...

– Ако нищо не се случи с тази мастилница, единственото определение за мен ще може да бъде „луд за връзване“ – прекъсна ме професорът и запали лампата. Очите ми се присвиха. – За да добиеш представа точно колко луд, ще ти кажа какви мисли минават през ума ми, когато би трябвало да спя. Мисля, че мога да спася света. Струва ми се, че мога да направя всички народи богати и да ги накарам да се откажат от войната завинаги. Струва ми се, че мога да прокарам пътища през джунглите, да напоя пустините, да строя язовири само за една нощ.

– Да, сър.

– Наблюдавай мастилницата.

Вгледях се старателно и изпълнен със страх. От нея сякаш долиташе някакво високо жужене. След малко започна да вибрира застрашително и накрая да подскача върху плота, описвайки два шумни кръга. После спря, зажува отново, засвети с червена светлина и се пръсна на парчета сред синкавозеленикав проблясък.

Може би косата ми е била изправена. Професорът тихо се засмя.

– Магнитно поле? – успях да проговоря накрая.

– Де да беше магнитно поле – промърмори той. И ми разказа за ди-намопсихизма. Знаеше, че съществува такава сила. Не бе в състояние да я обясни. – В това съм сам. Няма никой друг и е ужасно.

– Но умението ви е изумително и прекрасно! – възкликнах аз.

– Ако нещата опираха само до местенето на мастилници – отвърна той и сви рамене безутешно – всичко щеше да е наред. – Но аз не съм играчка, момчето ми. Ако искаш, можем да се разходим наоколо, за да ти покажа какво имам предвид. – И ми заговори за пръснати на прах ка-нири, съборени дъбове и разрушени изоставени фермерски постройки на петдесетина километра от колежа. – И всичко това направих, докато седях тук и мислех – завърши той. – При това не особено усърдно. – Професорът се почеса по главата неспокойно. – Просто не смея да се съсредоточа, както мога, от страх да не предизвикам разрушения. Стигнал съм до положение, всяко мое случайно хрумване да е като динамит. – Последва потискаща пауза. – Допреди няколко дни мислех, че е най-добре да пазя тайната си, защото се страхувах от нещата, за които би могла да бъде използвана. Сега си давам сметка, че правото ми да я при-тежавам, е колкото правото на когото и да било да притежава атомна бомба. – Той затършува в една купчина листа. – Според мен това казва всичко, което трябва да бъде казано.

Показа ми чернова на писмо до държавния секретар.

Уважаеми Господине,

Открих нова сила, за чиято употреба не са нужни никакви разходи и която по всяка вероятност ще се окаже по-съдбоносна от атомната енергия. Бих искал тя да се използва най-ефективно в името на мира и затова се нуждая от съвета Ви относно начините, това да бъде направено най-добре.

Искрено Ваш,

А. Барнхаус

– Нямам представа какво ще стане след това – каза Барнхаус.

Последваха три кошмарни месеци, през които политиците и воен-ните от върха идваха по всяко време, за да наблюдават фокусите на професора.

Бяхме настанени в едно старо имение близо до Шарлътсвил, Вир-джиния, където ни откараха пет дни след изпращането на писмото.

Оградиха ни с бодлива тел и двајсет телохранители, нарекоха ни "Проект „Доброжелателство“ и ни сложиха гриф „Строго секретно“.

За компания ни бяха осигурени генерал Хонус Баркър и служителта на Държавния департамент Уилям К. Къръл. На думите на професора за мир чрез изобилие те отвърщаха с угоднически усмивки, продължителни обсъждания на практическите стъпки и реалистично мислене. При това отношение, професорът, който в началото бе почти готов да отстъпи, само за няколко седмици стана упорито непреклонен.

Беше се съгласил да разкрие мисловния поток, който превръщаше ума му в динамопсихичен излъчвател, но при непрекъснатото и досадно подканяне на Баркър и Къръл да го направи, започна да дава заден ход. В началото заяви, че информацията може да се предаде само с думи. По-късно каза, че трябвало да се напише обстоен доклад. И накрая, една вечер на масата, малко след като Баркър бе прочел секретната заповед за операция „Мозъчна буря“, професорът обяви:

– Може би ще са необходими около пет години, за да се напише докладът. – Хвърли гневен поглед на генерала. – А може би двајсет.

Разочарованието, предизвикано от тези думи, донякъде бе смекчено от вълнуващото очакване на операция „Мозъчна буря“. Генералът бе в празнично настроение.

– Корабите мишени вече са на път за Каролинските острови – обяви той екзалтирано. – Цели сто и двајсет! От друга страна Фау-2 са готови за изстрелване в Ню Мексико и петдесет реактивни бомбардировача с радиоуправление се преоборудват за учебното нападение над Алютианците. Помислете си само! – Той разгърна щастливо заповедта. – Точно в единајсет нула, нула следващата сряда, ще дам нареждане да се съсредоточиш. И ти, професоре, ще започнеш да мислиш активно за потапянето на корабите мишени, за унищожаването на ракетите, преди да достигнат целта, и за свалянето на петдесетте бомбардировача, преди да бомбардират Алютианците. Мислиш ли, че ще можеш да се справиш?

Лицето на професора посивя и той притвори очи.

– Както вече те осведомих, приятелю, не знам какво съм в състояние да направя. – И добави с горчивина: – А за тази операция „Мозъчна буря“ никой не ме е питал. Тя ми прилича на детинщина и е чудовищно скъпа.

Генерал Баркър се изопна като струна.

– Сър – каза той, – вашата област е психологията и аз никога не бих се осмелил да ви давам съвети, свързани с нея. Моята област е националната отбрана. Имам трийсетгодишен опит и многобройни успехи,

професоре, така че ви моля да не подлагате преценките ми на критика.

Барнхаус се обърна към Къртръл умолително:

– Вижте, нали целта е да се отървем тъкмо от войните и военните проблеми? Няма ли да е далеч по-полезно и по-евтино, ако просто се опитам да придвижа големи облачни масиви над някой сух район или нещо подобно? Признавам, че не разбирам от международна политика, но ми се струва смислено да се очаква, че никой няма да иска да участва във войни, ако навсякъде има достатъчно от всичко. Бих предпочел да се опитам да задвижа генератори на места, където няма никакви въглища или друга енергия, да напоявам пустините и така нататък. Вие можете да прецените какво е нужно на всяка страна и аз ще ѝ го осигуря, без да похарча и цент на американския данъкоплатец.

– Цената на свободата е непрекъснатата бдителност – отвърна тежко генералът.

Къртръл го изгледа с лек укор.

– За жалост генералът има известно право – каза той. – Какво ли не бих дал светът да беше готов за тези идеали. Истината обаче е, че не е. Не сме заобиколени от братя, а от врагове. Не липсата на ресурси кара света да воюва, а борбата за власт. Кой ще управлява планетата, хората като нас или като тях?

Професорът кимна в знак на неохотно съгласие и стана.

– Извинете ме, господа – каза той. – В края на краищата вие сте в състояние да прецените по-добре от мен кое е добро за страната. Ще направя каквото искате. – Обърна към мен. – Не забравяй да навиеш секретния часовник и да пуснеш поверителната котка навън.

След тези мрачни думи той се качи в стаята си.

От съображения, свързани с националната сигурност, операция „Мозъчна буря“ бе проведена без знанието на американските граждани, които плащаха разходите за нея. Наблюдателите, техниците и военните знаеха, че ще се провеждат някакви изпитания, но нямаха представа какви точно. Само трийсет и седем души, включително и аз, имахме представа за какво става дума.

Денят, определен за операцията, беше необикновено хладен във Вирджиния. В камината прасеще огън, а блестящите метални шкафове покрай стените отразяваха отблясъците на огъня във всекидневната. Единственото, останало от старата мебелировка нещо, беше едно викторианско канапенце за двама, поставено в средата на стаята пред три

телевизионни екрана. За нас, десетината удостоени с привилегиите да наблюдаваме, бе донесена дълга пейка. На екраните отляво надясно се виждаха пустинята, където трябваше да попаднат ракетите, флотилията от мишени и част от алютийското небе, където трябваше да прелетят бомбардировачите с радиоуправление.

Деветдесет минути преди часът „X“ по радиото бе докладвано, че ракетите са готови, че наблюдателните кораби са се оттеглили на достатъчно разстояние, че бомбардировачите са излетели. Малобройната публика във Вирджиния, настанена на пейката по старшинство, пушеше доста и почти не говореше. Професор Барнхаус беше в стаята си. Генерал Баркър се суетеше из къщата като домакиня, която приготвя вечеря за двайсетина души.

Десет минути преди часа „X“ генералът избута професора в стаята. Барнхаус беше по чехли, сиви памучни панталони, сив пуловер и бяла риза с разкопчана яка. Двамата седнаха един до друг на канапенцето. Генералът беше вдървен и се потеше. Професорът беше весел. Той огледа трите монитора, запали цигара и се разположи удобно.

– Бомбардировачите засечени! – докладваха алютийските наблюдатели.

– Ракетите изстреляни – докладва радистът от Ню Мексико.

Всички ние насочихме погледи към големия електрически часовник на рафта над камината, докато професорът, все още полуусмихнат, продължаваше да гледа екраните. С приглушен глас генералът отброи секундите, оставащи до часа „X“.

– Пет... четири... три... две... едно... съсредоточи се!

Професор Барнхаус затвори очи, присви устни и започна да разтвива слепоочията си. Остана в това положение около минута. Изображенията на екраните заподскачаха, радиовръзката бе удавена в шум. Професорът въздъхна, отвори очи и се усмихна уверено.

– Даде ли всичко от себе си? – попита генералът, изпълнен със съмнение.

– Да – отвърна професорът.

След миг образите на екраните се възстановиха, а по радиото долетяха изумените викове на наблюдателите. Алютийското небе бе прорязано от ивици дим, оставащи след виещите с бясна скорост към земята бомбардировачи. В същия момент над целта на ракетите се появиха бели облачета, следвани от лек тътен.

Генерал Баркър поклати щастливо глава.

– Боже мой! – изграчи той. – Боже мой! Боже мой! Боже мой!

– Гледай! – извика генералът, който седеше до мен. – Флотът е непокътнат!

– Струва ми се, че оръдията увисват надолу – отбеляза Къртъл.

Станахме от пейката и се приближихме до екраните, за да видим пораженията по-добре. Казаното от Къртъл се оказа вярно. Оръдията на корабите се извиваха надолу и опираха в стоманените палуби. Ние във Вирджиния вдигахме такъв шум, че бе невъзможно да се чуят докладите по радиото. Бяхме толкова погълнати от преживяното, че не забелязахме изчезването на професора, докато две силни изпращания не ни накараха да замлъкнем. Радиовръзката изчезна.

Спогледахме се с тревога. Професорът го нямаше. Един объркан бодигард отвори вратата с трясък, за да ни каже, че е избягал. Размаха пистолета си по посока към портата, която висеше отворена, изкривена и безжизнена. Видяхме как на далечното било се изчаква автомобил и миг след това изчезва в низината от другата страна. Въздухът се изпълни със задушлив дим, защото всички превозни средства в имението горяха. Преследването бе невъзможно.

– Какво, по дяволите, го прихвана? – изрева генералът.

Къртъл, който веднага бе изтичал във на верандата, се върна посърнал с написана с молив бележка в ръка.

– Добрият човек е оставил това, мушнато под дръжката на вратата – каза той. – Може би нашият млад приятел ще бъде така добър да ви го прочете, докато аз се поразходя из гората, за да се успокоя.

– Господа – прочетох на глас, – в качеството си на първото супер оръжие със съвест, аз се оттеглям от арсенала на националната отбрана. Демонстрийки невиджано досега поведение за едно оръжие, подтикнат от хуманни съображения, аз напускам. А. Барнхаус.

От онзи ден нататък, разбира се, професорът систематично унищожава въоръженията по света, така че сега почти няма с какво да се въоръжи една армия, ако не се броят камъните и подострените пръчки. Дейността му не доведе до мир в истинския смисъл на думата, а до един вид безкръвна и забавна война, която може да се нарече „Война на надприказването“. Всички държави са наводнени от чужди шпиони, чиято единствена мисия е да откриват всякакво военно оборудване, което веднага бива унищожавано, щом за него научи професорът, най-често от пресата.

И докато ден след ден все нови и нови оръжия се превръщат в прах благодарение на динамопсихизма, също така пълзят и слухове за местонахождението на професора. Само през миналата седмица се появиха три публикации, доказващи по различни начини, че се крие в някакви развалини, останали от инките в Андите, в канализацията на Париж и в непроучените долни камери на карлсбадските пещери. Тъй като познавам човека, склонен съм да вярвам, че подобни скривалища са прекалено романтични и некомфортни за него. Имаше доста хора, които искаха да го убият, но също така и милиони, готови да го скрият и да му помогнат. Ще ми се да мисля, че е в дома на някой такъв човек.

Едно е сигурно – когато пиша това, професор Барнхаус не е мъртъв. Излъчванията му заглушиха радиопредаванията само преди десетина минути. През осемнайсетте месеца след изчезването му, бе обявяван за умрял поне пет пъти. При всеки от тези случаи, в период без радиосмущения, бе намиран мъртвец, приличащ на професора. Първите три от съобщенията моментално бяха последвани от приказки за превъоръжаване и връщане към войната. След това дрънкачите на оръжие се научиха колко глупаво е да се радват предварително на кончината на професора.

Много храбри патриоти се оказваха сред дъските и талпите на разбитите наблюдателни кули само секунди след като са обявили края на свръхтирианията на Барнхаус. Сега всички, които биха водили война, ако можеха, от всички страни по света, могат да правят само едно – да чакат смъртта на професор Барнхаус.

Да питаш още колко време ще живее професорът е все едно да питаш още колко трябва да се чакат благословиите на една трета световна война. Той не е от семейство на дълголетници. Майка му е умряла на петдесет и три, баща му – на четирийсет и девет. Дядовците и бабите му по двете линии са живели също горе-долу толкова. Следователно може да се очаква, че ако успее да остане скрит от враговете си, ще живее още петнайсетина години. Ако, обаче, вземем предвид броя и дейтелността на тези врагове, ще си дадем сметка, че петнайсет години са твърде много, че е по-добре да ги смятаме за петнайсет дни, часа, дори минути.

Професорът е наясно, че не му остава да живее дълго. Казвам го, заради бележката, която намерих в пощенската си кутия на Коледа. неподписана, надраскана върху изпоцапана хартия, тя се състоеше от десет изречения. Първите девет от тях – объркана плетеница от психологически жаргон и позовавания на неясни текстове, при първото четене не ми говореха нищо. Десетото, за разлика от останалите, бе съставено

просто и не съдържаеше дълги думи – но ирационалният му смисъл го правеше най-чудатото и объркващо изречение от всички. Почти бях готов да изхвърля посланието, защото реших, че е резултат от изкривено-то чувство за хумор на някой колега. Не знам защо, но все пак го оставих сред неразборията върху бюрото си, където, наред с другите неща, бяха и заровете на професора.

Трябваше да минат няколко седмици, преди да си дам сметка, че посланието всъщност означава нещо, че първите девет изречения, ако се разгадаят, би трябвало да са някакви инструкции. Десетото продължаваше да не ми говори нищо. Едва снощи разбрах каква е връзката му с останалите. То се появи в ума ми, докато разсеяно си играех със заровете.

Обещах си да изпратя този доклад на издателите днес. Като се вземе предвид какво се случи, ще се наложи да наруша обещанието си или да изпратя доклада незавършен. Закъснението няма да е голямо, защото една от благословиите, дадени на ергените като мен, е, че могат бързо да сменят жилището и начина си на живот. Всичко, което бих искал да взема със себе си би могло да се опакова само за няколко часа. За щастие, разполагам със значителни лични ресурси, които за около седмица могат да добият ликвиден, анонимен вид. След това ще мога да изпратя доклада.

Току-що се връщам от посещение при лекаря, който ми каза, че здравето ми е много добро. Млад съм и с малко късмет, ще доживея истински зряла възраст, защото роднините ми и от двете линии се радват на дълголетие.

С две думи, смятам да изчезна.

Рано или късно професор Барнхаус ще умре, но много преди това аз ще съм готов. Така че на днешните, а надявам се и на утрешните дрънкачи на оръжие казвам следното: Смятайте се за предупредени. Барнхаус може да умре, но не и ефектът на Барнхаус.

Снощи се опитах още веднъж да изпълня инструкциите от онова листче. Взех заровете на професора и след това, докато последното кошмарно изречение не преставаше да минава през ума ми, хвърлих петдесет седмици една след друга.

Довиждане.

КРАЙ

© 1950 Кърт Вонегът
© 1994 Владимир Германов, превод от английски

Kurt Vonnegut
The Report on the Barnhouse Effect, 1950

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1268>]